

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Világke postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétéfő nap
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megörzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 21. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1915 január 27.

A káptalani kinevezések

A múlt hónapban két nagy veszteség érte a váradi káptalant. Fejének koronáját, diszét, felejthetetlen prépostját *Belopotoczky* püspököt a halál ragadta el körünkől, — legtevékenyebb tagját *Fetser Antal* püspököt a Gondviselés magasabb polcra helyezte, a győri egyházmegye kormányzására rendelte.

Azt valljuk mi is, hogy nincs pótolhatatlan ember a világon. Ime most vesszük a hírt, hogy főpásztorunk gondoskodására apostoli királyunk már utódot rendelt mindkettőnek. A kinevezés olyan férfiakat ért, hogy méltán várhatjuk tőlük a legjobbakat s jobbat igazán nem kívánhatunk nekik, valamint a káptalannak, az egyházmegyének, a városnak és a társadalomnak, mintha azt kívánjuk, hogy járjanak elődeik nyomán s töltsék be teljesen az ő helyüket. Ha erre törekednek, akkor — bár érezzük még sokáig a mérhetetlen veszteséget, mégis enyhíthetik és pótolhatják azt.

A káptalan új prépostja *Grócz Béla* kanonok lett. Béla bácsija ő mindenkinél. Jóságos szívét mindennél ékebben tünteti az a nemes apostoli egyszerűség és szerénység, amelyben ő maga él. Most dus javadalmat kap, de abból ő maga fog élvezni legkevesebbet. Másfél évtized óta ő az alamizsnása a váradi káptalannak. Ezt a hivatalát nála méltóbban senki sem töltötte be. És nem csalódunk, ha azt jósoljuk, hogy élete ezután is alamizsnálkodás lesz. Nagy szíve mellett nagy a buzgósága az egyház minden ügyéért, nagy a tudása és nagy az érzéke a modern kor minden követelményével szemben.

Grócz Béla 1843 január 1-én született s így jelenleg 72 éves. Pappá szenteltetett 1865. július 15-én s a felszentelés után segédlelkész volt az egyházmegye több plebániáján, 1874-ben csorvási lelkész lett. Tizenöt évet töltött az Alföldnek ezen népes hitközsége szolgálatában, ahol a hitélet alatta nagy fejlődést vett. Mint kiváló lelkész 1889-ben az Alföld egyik legnagyobb községének *Endrődnek* plebánosává nevezte ki főpásztorra s ugyanakkor az *endrődi kerület* esperesévé is tette. Itt nyerte el 1895-ben a préposti méltóságot, amikor *Szent Antalnól*

nevezett drávcei prépost lett. Kanonokká lett 1900-ban s azóta közöttünk él, egyedül a zajtalan jótékonyagnak s csak jótékonyágáról és kiváló, igazán egyházi szellemű szónoklatairól ismeri őt Nagyvárad közönsége.

Grócz Béla egyike az egyházmegye legtanultabb egyházi férfiainak, akinek műveltségénél csak a szerénysége nagyobb.

A két új kanonok közül dr *Székely István* az európai hírvédő, a kiváló egyetemi tanár törzsökös nagyváradai ember.

Dr *Székely István* 1861-ben február 26-án született Nagyváradon. Itt végezte tanulmányait is, miután theologiai tanulmányait elvégezte s 1884 március 29-én pappá szenteltetett, püspöke *Bécsbe* küldte az *Augustineumba* magasabb theologiai kiképzésre. Itt egy év alatt megszerezte a theologiai doktorátust s 1885-ben egyházmegyei iktató lett, de már egy év múlva eljutott a papnevelés terére, amelyen azóta oly nagy érdemeket szerzett. 1886-ban a papnevelői intézet tanulmányi felügyelője és helyettes tanára, majd 1889-ben rendes tanára lett s így a szentírás- és az erkölcs-tan adta elő. Tizenkét évig volt tanára a nagyváradai papnevelő-intézetnek, mikor 1898-ban a budapesti magyar tudomány egyetemére rendes tanár lett s azóta ott él a tudományok s különösen azóta nagy irodalmi tevékenységet fejt ki. 1902-ben pápai kamarás lett s 1908-ban elnyerte a legnagyobb egyetemi méltóságot. Rector *Nagnificusa* lett a budapesti egyetemnek. Majd 1910-ben udvari tanácsossá nevezte ki a király. Ugyanazon évben zsinati vizsgálóvá nevezte ki püspöke. Nemrég egy hónapja nevezte ki a pápa ő szentsége házi főpapjává.

Irodalmi munkássága.

Dr *Székely István* irodalmi munkásságának kezdete a nyolcvanas évekre nyúlik vissza. A „*Magyar Sion*”, „*Katholikus Szemle*”, „*Hittudományi Folyóirat*” és „*Bölcsészeti Folyóirat*” egyre másra hozták a tudós szerzőnek dolgozatait, melyek közül több különnyomatban is megjelent.

E munkák biblikus és philosophiai tárgykörben mozogtak. Csak néhányat említnünk meg ezek közül: *Az emberi nem kora és a szentírás*, *Az emberi nem régisége történelmi és őstörténelmi szempontból*, *Erő és anyag*, *Szűz Mária sirja stb.*

Még nagyváradai theologiai tanár korában megírta *A szentírás apológiáját*. Oly könyv ez, mely az utolsó példányig elfogyott és amelyet nemcsak a szaktudós, hanem a művelt laikus is a legnagyobb élvezettel és haszonnal olvashat. A 700 lapra terjedő vaskos kötet a szentírásnak szinte összes fontosabb történet-kritikai, magyarázattani és exegetikai kérdéseit felöleli.

Ugyanebből a korból való a világirodalomnak legnagyobb állat-lélektana, az

Ösztön és ész. A két kötetes nagy munka az állat és ember összehasonlító pszichológiáját nyújtja.

Az egyes tények és elméletek, a viták és elvek egyaránt elvonulnak az olvasó szeme előtt. A munka részletesen ismerteti és kellő értékére állítja a ma oly korszerű Darwin féle fejlődési elméletet is.

Dr *Székely* irodalmi munkásságának delelpontja azonban egyetemi tanárságának korára esik. Ez időben első nagyobb munkája szentírásmagyarázattana, a klasszikus latin nyelven megírt *Hermentica Biblica*. E munka a külföldön is ismertté és tiszteltté tette dr *Székely* nevét; nemcsak Magyarországon, de Spanyolországban is tankönyv gyanánt használják.

Alig hogy e munkával elkészült, hozzáfogott egy olyan műnek megalkotásához, amilyen még eddig nem jelent meg soha. Az ó- és ujszövetségi bibliai apokrif iratokhoz írt történet-kritikai bevezetést. A *Bibliotheca apocrypha* első kötete ez előtt két évvel hagyta el a sajtót. Bel- és külföldi szakfolyóiratok egyaránt a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoztak e munkáról. Egyik fejezete magyarul is megjelent a *Hittudományi Folyóiratban* és külön kiadásban *A Sibyllakönyvek* cím alatt.

A budapesti Királyi Magyar Tudomány Egyetemen a rektori széket biblikus tárgyu értekezéssel foglalta el: *A bibliakritika főbb kérdései napjainkban*. — 1913. végén pedig megjelent a *hegyi beszédről* (*Máté evangéliuma 5-7. fejezetei*) magyar nyelven írt kimerítő magyarázata, melyet annak idején lapunk is részletesen ismertett.

Jelenleg pedig az ujszövetségi szentírásnak legérdekesebb könyvét, *Szent János Titkos jelenéseit* magyarázza.

Már legelső munkáiban feltűnnek azon sajátságok, melyek *Székelynek* későbbi műveit is annyira jellemzik: a kristálytisztaság, világos, áttekinthető előadás, a kérdés-irodalmának tökéletes ismerete, a szilárd, határozott ítélet és precíz pontosság a legsekélyebbeknek látszó kérdésekben is. Hogy *Székelynek* alaposágát némileg jellemezzük megemlítjük, hogy egy-egy adatnak háromszor-négyszer utána néz, míg abban megnyugszik és önmagát folyton ellenőrzi. *Hermentikáját* esztendőközön keresztül magyarázta, közben folyton átdolgozta, míg mai alakjában — mint az e fajta világirodalomban is a legnagyobb terjedelmű munkát — nyilvánosságra bocsátotta. Az apokrifekről szóló nagy munkának első kötetén tizenegy évig dolgozott.

Ehhez csak azt tehetjük, hogy igazán örvendünk rajta, hogy nagy érdemei méltánylásul most a váradi káptalan irodalmi stallumat kapta. Egygyel több jogcímen várhatjuk tőle, hogy hazai hittudományi és

böleleteti irodalmuoknak tovább is borostyánkoszorus oszlopos művelője legyen.

A másik új kanonok Szirmay László Árpád született 1861. augusztus 16-án ságy jelenleg 54 éves. Theologiai tanulmányait a budapesti egyetemen végezte, hol kedvenc tárgyából, a dogmatikából szigorlatot is tett. Az új kanonok előbb a veszprémi egyházmegye papja volt. Theologiai tanulmányainak befejezése után fiatal kora miatt nem lehetett felszentelni s azért a báró Inkey-családdal ment nevelőnek Iharosberénybe. Majd 1883. december 27-én pappá szenteltetett. Az előkelő családból származó és különben is nagyműveltségű fiatal papra nagy hatással volt az a 3 év, melyet a br. Inkey családnál főúri körökben eltöltött. Az első találkozásakor feltűnik kiváló, előzékeny modorával, lebilincselő társalgási módjával. Egészen fiatalon, 1886-ban lett szarvasi plébánossá, miután az egyházmegyébe felvettette magát. Szarvas város társadalmi életében kiváló szerepet játszott s ebben a városban, ahol a katolikusoknál körülbelül 10-szer több a luteránus, általa népszerűsítésre tett szert. Az endrődi kerület esperesévé lett 1905-ben s 1911-ben t. b. kanonokká lett. Szirmay Árpáddal sokat fog nyerni Nagyvárad társadalmi élete. Kinevezetésével a lelkeskedő papság egyik legtevékenyebb tagja került Szent László káptalanába.

Elsősorban Nagyváradon okoz általános örömet Imrik S. Zoltán esperes, váradolaszi plébánosnak tiszteletbeli kanonokká történt kinevezetése. Mióta Imrik S. Zoltán nagyvárad-olaszi plébánosává lett, valósággal megújította hiveinek lelkét Krisztusban. Fáradhatlan lelkipásztor, hiveinek minden szükségletükben mindene.

Az ő buzgósa, apostoli lelkesítését a hiveire is és a lelkek megteltek vallásossággal, a plébánia-templomban pedig hívő lelkekkel. Gyóntat a legesikorgóbb hidegben kora hajnaltól, fölkeresi a betegeket és szegényeket, támogatja a hozzáfutókat és szétszítja a szűkölködők közt mindenét.

Ott van mindenütt, ahol a lelkek ügyét szolgálhatja. Prézese az Urak Mária Kongregációnak, tevékeny részt vesz a Kath. Kör, a Kath. Népszövetség életében, a városi törvényhatóságban, iskolaszékben. Minden alkalmat megragad a katolikus sajtó terjesztésére, mélyen átértve a sajtó nagy hivatását. B modern kor minden eszközével élni tud, lángbuzgalmu, igazi pap, akinek kitüntetése ezek és ezek szívében kelti a szeretet örömteljes visszhangját.

Imrik Sándor Zoltán született Köröszáldobágyon 1861-ben június 21-én. Atyja Imrik Ignác volt, a nagyvárad-i latin szert. püspökségi uradalom erdésze. Pappá szenteltetett 1884. augusztus 28-án. Hosszabb ideig káplán volt a várad-olaszi plébánián, boldog emlékü Palotay László akkori plébános mellett. Mint kiváló hitszónokot és szent életű egyházi férfit még dr. Schlauch Lőrinc bíbornok, püspök a papnevelő intézet lelki igazgatójává tette, hol lángbuzgalmával nagy hatással volt a növendék papok nevelésére. Őt évig vett tevékeny részt a klerikusok nevelésében s 1894-ben hosszupályi plébánossá lett, míg 1906-ban néhai Dencs János kanonok halála után ő lett a plébános Várad-Olasziban, ahol itt léte óta a hitéletet soha nem remélt arányokban fellendítette. Lelkes nagy érdemeiért 1907-ben főpáztora szentszéki ülnökké, majd 1914-ben esperessé nevezte ki.

Hivei nagyrabecsülik példás buzgóságát, minden jóért való lelkesedését s szeretettel veszik őt körül. Polgártársai bizalma a várad-i törvényhatóságba választotta. Most pedig a legfelsőbb helyről nyert szép és magas kiüntetés, mely kétségkívül újabb ösztönzés lesz újabb sikeres és áldásos működésre.

Megindul offenzívánk az oroszok déli szárnya ellen.

Budapest, január 26. Az Estnek jelentik:

A Nida folyónál és a Kárpátokban folynak most északi harc-terünk operációi. A Nidánál a tüzerharc az utóbbi napokban fokozódott s most teljes erővel folyik.

A Kárpátokban két orosz támadás volt, az egyik Észak-Bukovinában irányult a magyar határnak, a másik ettől nyugatra indult. Csapatunk mindkét támadást erélyesen visszaverték és az ellenségnek rettentően véres veszteségeket okoztak.

Budapest, január 26. (Saját tud.) A Bud. Tud.-nak jelentik Bukarestből:

A Dorna Watráról érkezett tudósítás szerint csapatunk behatoltak Dél-Bukovinába, ahol rajtaütöttek az oroszokon, akiknek nagy veszteségeket okoztak: foglyokat ejtettek és löszereket zsákmányoltak.

A bukovinai győzelmünk és Románia.

Budapest, január 26. (Tud. cenz. táv.) A Pester Lloydnak jelentik: Berlinben a bukovinai osztrák és magyar győzelmet igen nagy jelentőségűnek tartják. Románia különös érdeklődéssel várta a keleti orosz offenzíva kimenetelét s ennek teljes, véres összeomlása kétségtelenül nagyon megritkítja a román oroszbarátok táborát.

Dimitrijew Radko Krakó ellen.

Budapest, január 26. (Tud. cenz. táv.) A Bud. Tud. jelenti: Sikertült megállapítani, hogy a decemberben Krakó ellen harcoló oroszok a 9, 10, 11 és 21. hadtestek csapatai voltak, ugyanazok, amelyek szeptemberben Lembergbe bevonultak. A Krakónál harcoló orosz seregek parancsnoka Dimitrijew Radko volt.

Przemysl feltartóztatja az oroszokat.

Budapest, január 26. Hogy az oroszok mennyire nem bírnak Przemysl erődítései-vel, élénken bizonyítja a pétervári lapok ama híre, hogy a Przemysl-nél kifejtendő orosz előnyomulást egyelőre elhalasztották.

Az oroszok életfogytiglan bebörtönzik a szövetséges államok polgárait.

Budapest, január 26. A M. T. I. nak jelentik Christiániából: Az Oroszországban lakó osztrákok, magyarok és németek kiutasítását Nikolajevits nagyherceg követelte s így jött létre az a szigorú rendelkezés, hogy aki a szövetséges államok polgárai közül január 28-ig nem távozik el Oroszországból, életfogytiglan bebörtönzik.

Lengyelország pusztulása.

Budapest, január 26. Krakóból jelentik: A Hlas Narodu részleteket reprodukál a Courier Warschawskiból azokról a pusztításokról, amelyek a háború Orosz Lengyelországban Szochacew és Lovitz között

okozott. Gostin és Szohacew között az egész vidék elpusztult. Majdnem valamennyi falu leégett. A templomok és gazdasági épületek, lakóházak romokban hevernek. A téli vetéseknek már nyoma sincs és a lakosság elmenekült. Az a néhány ember, aki kellő időben nem tudott elmenekülni, pincékben, földalatti üregekben lakik, ahol sok éhenhal. A háziállatok is elpusztultak, mert se takarmányuk, se szalmájuk nincs. Minden a tűz martaléka lett. A kerítéseket is felégették, sőt faházakat, szélmalomokat és fából való gazdasági épületeket is, szóval mindent, ami felégethető volt. Szohacewból és Lovitzból a lakosság legnagyobb része megmenekülhetett. Lovitz sokkal többet szenvedett a bombázás következtében, mint Szochacew, ahol kevesebb ház esett áldozatul. Szomorú képet nyújt Blonie város is Varsó közelében, ahol óriási az élelmi-szerhiány.

A helgolandi tengeri ütközet.

Budapest, január 26. A Magyar Távirati Iroda jelentése szerint a **helgolandi tengeri ütközet öt óra hosszáig tartott.** A tengeri halászhajók hallották a vészjeleket, amelyeket a süllyedő angol esatacirkálóról adtak.

Az angol admirális az ütközetről kiadott hivatalos jelentésében elhallgatja, hogy a németek elsüllyesztettek egy esatacirkálót és két vízi járművet.

Hogyan folyt le a tengeri ütközet?

Budapest, január 26. (Cenz. táv.) Berlinből táviratozzák a helgolandi nagy tengeri esatából ezeket az újabb részleteket:

Az angol admirális tagadásával szemben nemcsak a tengeri ütközetben résztvet

német hajók, hanem a jelenvolt léghajó is konstatalhatta, hogy az egyik angol esatacirkáló súlyos sérülésekkel egy német torpedónaszád lötvölőbe került. A német naszád két torpedót lanszirozott az óriáshajó oldalába, **mind a két két lövés talált, a hajó elsüllyedt.** Valószínűleg elsüllyedt két angol torpedózúzó is, sőt a léghajóból

más sérüléseket is láthattak a harszó angol hajókon. Mindezeket éppen úgy letagadta az angol admirális, mint az Audacious pusztulását és mint a falklandi csata angol résztvevőinek súlyos és jelenleg a liverpoeli dokkban javítás alatt álló sérüléseit is.

Budapest, január 26. (Tud. cenz. táv.) Berlinből sürgönyzik:

A nagy tengeri csata egyetlen elsüllyedt német hajója a Blücher volt. Ez a hajó gép hiba folytán elmaradt az ütközet közben teljes sebességgel rohanó hajóktól, úgy, hogy ki volt szolgáltatva az angol hajóknak, amelyek elvágják a német harcra vonaltól nagyobb számuk folytán. A megsérült német hajón elsüllyedése előtt robbanás volt megfigyelhető.

Budapest, január 26. (Tud. cenz. táv.) Amsterdami távirat szerint az angol Reuter-ügynökség jelenti a következőket:

A Blücher ötven megmentett matrózát, köztük huszonhárom sebesültet Leedsben partraszállították.

Az amsterdami Erika nevű halászgőzös kapitánya, aki a csata távoli szemtanúja volt, megerősíti, hogy látta két angol hadihajó súlyos megsérülését.

Budapest, január 26. (Tud. cenz. táv.) Rotterdamból sürgönyzik:

A helgolandi ütközet reggel 8 órától déli 1 óráig tartott. A hollandi halászhajók hallották Boskum felől az ágyudörgést.

Budapest, január 26. A M. T. I.-nak jelenti Hágából: Az Északi-tengeren lefolyt tengeri ütközetben az elpusztult angol nagy cirkálón kívül két kisebb hajó is súlyosan megsérült.

Francia cirkáló rést ütött egy olasz gőzösön.

Budapest, jan. 26. A M. T. I.-nak jelenti Milanóból:

Iosto olasz postagőzös Cagliariából ujoncokat és utasokat szállított. A tengeren egy francia cirkáló állította meg az olasz postagőzöst és orrával rést ütött rajta. Vizsgálat indult meg, hogy hogyan történt az összeütközés, de az eddigi kutatás eredménytelen volt. Az olasz postagőzöst javítás végett visszavitték Cagliariába.

A tengerpartokon dörögnek az ágyuk éjjel-nappal.

Budapest, január 26. Az Est berlini értesülése szerint Ypernnél a tengerparton, éjjel nappal szakadatlanul bömölnék az ágyuk.

Reims az ágyutűztől ujabban sokat szenvedett. A városban megszűnt minden élet és az összes közhatalokat bezárták.

Meddig tart a háború?

Budapest, január 26. (Tud. cenz. táv.) Rómából sürgönyzik:

Joffre, a francia fővezér kijelentette, hogy a háború a nyár végéig fog tartani. Az antant seregei még négy milliárdnyi tartalékkal rendelkeznek.

A svéd király a Nobel-díj nyertese.

Budapest, január 26. A M. T. I. jelenti: A moszkvai ujságok a Nobel-díjat Gusztáv svéd királynak ajánlják fel, aki a malmói királytalálkozóval megakadályozta a világháború tovább terjedését.

Az ipartestület munkája 1914-ben.

Az évi jelentés adatai.

A nagyváradai ipartestület egyike az ország legelső testületeinek, nem csak tagjainak számát tekintve, hanem súlyban, tekintélyben is.

Állandóan tevékeny részt vesz az ország ipari mozgalmában, s nem egyszer innét indultak ki az iparügyre jelentős eszmék, fontosabb ipari kérdésekre vonatkozó határozatok. Helyi, az iparos társadalomra jótékonyan kiható működését napról-napra látjuk.

A jótékony emberbaráti működés terén elismerésre méltó munkát végez az elaggott iparosok menházának fentartása által. Ezen intézményében elaggott és elszegényedett iparos polgárokról gondoskodik.

A folyó évben a testület elnökségének és előljáróinak megbízatása lejár s új választást kellene megejteni, azonban tekintettel a rendkívüli viszonyokra, az előljárást abban állapotban hagyja, hogy a választást békésebb időkre hagyja s az elnökség és előljárást mandátumát egy évvel meghosszabbítja.

Az ipartestületi közgyűlést már a múlt vasárnapra hívta egybe, azonban a tagok nem jelentek meg elegendő számmal és így vasárnap, január 31-én reggel 9 órakor tartják meg az évi rendes közgyűlést, tekintet nélkül a megjelentek számára. A közgyűlés a Városház nagytermében lesz.

A testület által kibocsátott évi jelentésből adjuk a következőket:

A már sajnos szokásossá vált panasszal kell kezdenünk az elmúlt évről szóló működésünk jelentéseit. — Testületi tevékenységünk előbb a rossz gazdasági viszonyok, később a háború okozta állapotok oly nagy mérvben gátolták és nehezítették, hogy az iparos érdekek előbbre vitele szinte képtelenségnek látszott.

Előző két, sőt mondhatnánk három év ipari és kereskedelmi életünkre mérhetetlen károkat hozott s ime bekövetkezett az elmúlt év is, mely az iparosok vagyoni egzisztenciájára mellett életét, nyugalmát, testét is próbára tette. Iparosaink mindenkor megmutatták s tetteikkel igazolták, hogy hazánk bátran és bizalommal számíthat tevékenységünkre, mely tevékenységünkkel béke időben hazánkat virágzó ipari állammá teszik, most a háború alatt életével védi és szolgál elismerésre. Bizonyos büszkeséggel mutathatunk rá azon sajnos körülményre, hogy hazánk iparosai s így testületünk tagjai közül is, igen sokan küzdenek és véráldozatot hoznak hazánk fejlődéséért.

Ez az idő igazolta be, azon régi állításunkat is, hogy városunk és hazánk ipara jó kezekben van, mert láthatjuk, hogy a milliós kitévő hadseregnek mindennemű felszerelési szükségletét a legkövetkezőbb és leggyorsabban el tudja látni, nem támaszkodva más ország iparára; részt vevén a felszerelés előállításában mindenki a legkisebb eddig alig ismert kisiparostól fel a gyárosig. Hogy vannak ipari szakmák, melyek mégis ezen munkálatokban kellő arányban közvetlenül részt nem vehetnek, elhalasztván a munka alkalmakat előlük az államnak jóval többre kerülő vállalkozók, ez tény, de mint a múltban igyekeztünk, úgy a jelenben is igyekszünk, közbenjárásunkkal ezt ellensúlyozni s minél nagyobb számú kisiparos bevonásával az állami hadi munkálatokat testületi tagjainknak biztosítani.

Fő törekvésünk volt az elmúlt évben ily állami és városi munkálatok vállalásában testületi tagjainkat támogatni s nem csak tanácsal ellátni, hanem a munkaalkalmak megszerzésében közvetlen közreműködéssel és az anyagi ügyek megoldásával, az ügyet előbbre vinni. Ez utóbbit a Ipartestületi Hi-

telszövetkezetünk útján. A városi köz- és állami munkák elnyerésébe viszont testületünket a Kereskedelmi és Iparkamara érdekében gazdag elnöke és titkára támogatta valamint Nagyvárad város tanácsa részéről is nagy jóindulatot tapasztaltunk, melyért e helyen mondunk nyilvános köszönetet, kérve őket, hogy jóindulatukat a jövőre se vonják meg tőlünk. Ez idő szerint bakkanos esizma, szijgyártó kellekek szállítására vannak működésbe alkalmi szövetkezetek, míg a megalakult szabók szövetkezetének munkavállalása most van folyamatban.

Ez évben az építő szakma egyes ágai is alkalmi szövetkezetek alakjában pályáztak a városi közmunkára, még pedig eredménnyel, mint azonban a kivitelben sajnos a viszonyok gátolnak.

Lelkesedéssel karolta fel előljárástunk a hadikölcsön pénztár fiókjának városunkba való felállításának eszméjét, mert ez lehetőségessé fogja tenni, hogy a jelenlegi rossz gazdasági viszonyok mellett is kellő biztosítékot nyújtó iparosok hitelhez, új kölcsönhöz jussanak. Testületünk csak hogy az intézmény felállítását, az esetleges beállható veszteségek bizonyos részének viselésére vállalkozott.

Közvetlen érintkezés folytán sikerült elnökségünknek keresztül vinni, hogy a katonailag ki nem képzett önálló iparosokat mindaddig, míg munkások vannak, nem fogják behívni segédszolgálatra, avagy ha a behívás elkerülhetetlen, úgy csakis a szakmában való foglalkozásra fogják őket alkalmazni.

Sikra szállottunk a Kerületi Munkásbiztosító Pénztár erőszakossága ellen, mely a pénztár évekre visszamenő mulasztásait egy csapásra akarta orvosolni, a járulékok behajtás rendszerében hozott változtatással. Ha nem is sikerült a bajt, az eljárás megejtését teljes megnyugtatóra elintézni, mégis sikerült az igazságot és méltányosságot érvényesíteni s megvédeni az iparosokat az erőszakosan okozott károktól és a nyilvános meghurcolástól.

Kieszköztük a kötélgyártó iparosok részére, hogy heti vásárok alkalmával a baromvásártéren árulhassák áruikat, több alkalom nyilván itt nekik áruik értékesítésére.

Előljárástunk bevonásával nagyarányú iparvédő egyesület alakult az év folyamán, mely nagy és szép reményekre jogosít, de melynek működése elé a kitört háború elháríthatatlan akadályt gördített s így tevékenységét megállította.

Részt vett előljárástunk kiküldöttjei által az Ipartestületek Országos Szövetségének közgyűlésén is, melyen a betegsegélyező törvény revíziója, az iparos nyugdíj ügy s más fontos nagy érdekű iparos ügyekben történt a kívánságokhoz képest állásfoglalás.

Csatlakozott előljárástunk a közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében a város társadalma által a hadbavonultak hátramaradtjainak felsegélyezésére megindított mozgalomhoz 200 koronát utalván ki ezen célra. E helyen említjük meg, hogy miután a kormány a hadiszükségletekhez szükséges pénzt az ország népétől kívánta kölcsönképpen beszerezni, előljárástunk a kötvény jegyzésre felhívást bocsájtott ki s a testületi vagyon terhére 23000, a jótékonyági alap terhére 2000 korona kölcsön kötvényt jegyzett.

Ipartestületünk Hitelszövetkezte ugyanint minden más pénzügyet a rossz idők járását megérezte, mégis büszkén mutathatunk eredményes és hasznos működésére, mert a nyújtott kölcsön olcsó kamatja mellett 6 volt az egyedüli városunk pénzügyetei közül, ki legtovább folyósított új hiteleket, s ma is ügyfeleit a körülmények szemmel tartása mellett a leghumánosabban és előzékenyen szolgálja ki.

Az 1896., 1895 és 1891. évben született népfelkelők szemléje.

A magyar kir. honvédelmi miniszter utasítást adott ki az 1896., 1895, és 1891. évben született népfelkelésre kötelezettek összeírására bemutatása és behívása ügyében.

A rendelet szemelvényekben a következő:

1. Az 1896. és 1895. évben született népfelkelésre kötelezettek. 2. Az 1891. évi születésű népfelkelésre kötelezettek, akik sorozó vagy vegyes felülvizsgáló bizottság által 1914. év végéig fogyverképtelennek osztályoztattak; B) az 1896. és 1895. évi születésű népfelkelésre kötelezettek, akik önkéntes belépés útján avattattak fel, továbbá az 1891. évi születésű népfelkelésre kötelezettek, akik akár az ujoncállításkor, akár önkéntes belépés útján besoroztattak, illetőleg felavattattak, de a hadsereg, haditengerészet, honvédség, vagy a csendőrség kötelékéből a felülvizsgáló bizottság által 1914. év végéig elbocsátattak, s akik előállítási kötelezettiségüknek eleget nem tettek a tartózkodási hely előjáróságánál jelentkezzenek.

Az összeírás népfelkelési igazolványi és utalási lapok útján történik. A népfelkelésre kötelezettek összeírása 1915. évi február 7-én befejezendő.

Az összeírtak azután bemutató szemlére vonulnak fel. A szemlék 1915. évi február hó 18-tól 1915. évi március hó 24-ig terjedő időben a sorozójárások székhelyein tartatnak meg.

A népfelkelési bemutató szemle célja megállapítani azt, hogy az összeírt és elővezetett népfelkelési fagyveres szolgálatra ki alkalmas és ki nem alkalmas.

A népfelkelési bemutató szemlén való megjelenés és bizonytalan időre a népfelkelési tényleges szolgálat alól felmentetnek a következők:

a) a pénzügyőrségnél alkalmazott népfelkelésre kötelezett;

b) a vasutaknál és azok műhelyeiben, a forgalmi, pályafenntartási, vontatási, műhelyi és szertári szolgálatban, továbbá a m. kir. vasgyárak központi igazgatóságánál és az annak vezetése alatt álló gyárakban és üzemekben tartósan alkalmazott népfelkelésre kötelezettek;

c) a posta- és távirda intézetnél, az I. cs. és kir. szab. Dunagőzhajózási Társaságnál, a magyar királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaságnál, a Délnémet Dunagőzhajózási Társaságnál, valamint egyes, a hadiforgalomban résztvevő és a cs. kir. Trieszti Tengerszállítási Vezetőség által külön kijelölendő tengerhajózási vállalatoknál állandóan forgalmi szolgálatot teljesítő, vagy az azokhoz tartozó gyárakban és műhelyekben tartós alkalmazásban álló népfelkelésre kötelezettek;

d) a kőszénbánya munkásosztághoz tartozó népfelkelésre kötelezettek;

e) a községek és városok által 1914. évi október hó 1-előtti igénybe vett népfelkelésre kötelezett egyének, amennyiben azóta állandóan és még a bemutató szemle befejezésekor is hadicélú szolgálatot teljesítenek;

f) azok a népfelkelésre kötelezett egyének, akik a népfelkelési tényleges szolgálat alól már eddig is névszerint felmentve voltak;

g) a bevett és a törvényben elismert vallásfelekezetek főllesztelt papjai, illetve fölavatott lelkészi és papi jellegű tanárai; végül

h) az orvosok.

Az a), b), c), g) pontokban föl sorolt népfelkelésre kötelezettek népfelkelő bemutató szemlén való megjelenés alól csak abban az esetben mentesek, ha az alkalmaztatásukat, valamint azt, hogy ebben az alkalmazásban legalább 1915. év január hó 1-óta hivatásszerűen és állandóan állanak,

folyó év február hó 4-én vagy 5-én a lakásuk szerint illetékes kerületi előjáróságnál a hivatalos órák alatt fölöttes hatóságuk, igazgatóságuk, munkás osztagparancsnokságuk, a vasutak és azok műhelyeinek szolgálatában állók pedig szolgálati főnökségük által kiállított bizonyítvánnyal igazolják.

Az összeírásról és a bemutató szemlééről szóló hirdetményt megjelenésekor közölni fogjuk.

Levél Przemyslból.

Dr. Molnár Kálmán repülőgépen küldött ujévi üdvözlőt. — Karácsony a körülzárt várban. — 100 rikkancs árulja a Tábori Ujságot.

Az oroszok által minden eredmény nélkül ostromlott Przemysl várából, levél érkezett tegnap Nagyváradra dr. Molnár Imre ny. jogtanárhoz. A levél dr. Molnár Kálmántól a Tábori Ujság szerkesztőjétől érkezett. Dr. Molnár Kálmán az ostromról egyáltalán nem tesz említést s a levél szerint az ostromlottak mindössze annyiban érzik a külvilágtól való elszigeteltséget, hogy levelet nem kapnak. A bevehetetlen várban folyó életről szívesen számol be a levél, melynek teljes szövegét egész terjedelmében alább közöljük:

1915. január 1.

Kedves apám!

Remélem hamarosan hazaröpül ez a levél!

Elmult hála Istennek az ócska rossz esztendő s itt az új. Boldog újévet kívánok! Mielőbbi örömteljes viszontlátást!

Hála Istennek nincs semmi bajom. Egészséges vagyok s semmiben sem szenvedek szükségét. Szeptember 18-ika óta, amióta ide megérkeztem, igazán nem panaszkodhatom. — Hálát kell adnem az Istennek, minden nap, hogy olyan sorsom van, amilyen van.

Csak az nagyon nehéz, hogy leveleket nem kaphatunk. Október 26-ika óta, már két hónap telt el s minél közelebb van az az idő, hogy leveleket fogunk kapni, annál nagyobb nyugtalansággal várom azokat. Csak az Isten ezt engedje, hogy jó híreket kapjak.

Hát bizony a karácsonyi ünnepek nem valami kellemesen teltek el. Volt itt minden: fényesen feldiszitett csillogó karácsonyfa, igazán pazar ebéd és vacsora, minden volt, csak az otthon hiányzott. Viszont az boldoggá tette a karácsony-estét, hogy Magyarország területén nincs ellenség. Alig tudják elképzelni, mit állottam ki december elején, amikor sejtettem és remegtem amiatt, hogy Magyarországon is van ellenség. Mert én tudom, hogy mi az a háború! Én tudom, mi az, ahol egy hadsereg, pláne ha ellenség átvonul. Hála legyen az Istennek, hogy nem tudtak a határmenti rongyos falukon tul jutni.

Még mindig a hadbírósnál dolgozom s a lapon remekül prosperál. Ma — az ujévi szám — már a 73-ik szám. A karácsonyi szám dupla terjedelemben 4 oldalon jelent meg. A 73. számból körülbelül 60 vezércikket írtam. Bizony nagy dolog, amit végzek, de szívesen végzem, mert ez a bakáink és tisztjeink egyetlen öröme. Mikor este 7-kor megjelenik, valóságos ostrom van a tábori postán és a trafikon, ahol árulják. Pedig több mint 100 rikkancs árulja az utcákon is. Napi 4000 példányban kél el s lehetne még jóval több, de nem nyomhatunk többet, mert a papirossal takarékoskodni kell. Október 4-től, november 7-ig egy vállalkozó volt minden haszon, akkor leszállítottam az árát (katonák számára 4 fillér) s a jövedelem egyharmadrésze az itt elesett magyar katonák özvegyei és árvái segélyezésére

szolgál. November 7-től máig az özvegyek javára eső harmadrész tiszta jövedelme 2000 (kettőezer korona.)

Ezenfelül a Tábori Ujság a katonák között gyűjtést indított ugyancsak a fenti célra s valóságos csoda, egy hónap óta már több mint 40000 (negyvenezer) korona gyűlt össze. Van itt pénz bőven és nem lehet vele mit csinálni. Mindenki szívesen ad erre a célra, vannak közhonvédok, akik 20 koronát adnak a gyűjtő-iven.

Mégegyszer minden bolgogságot kívánok édes anyámnak és apámnak, Jolánának, Ilonkának, a sógoroknak és a kis Jacának az újévben. A mielőbbi viszontlátás reményében kezeit csókolja:

szerező fiuk,
Kálmán.

A levelet a 11. számú cs. és kir. repülő-század továbbította.

Tavaszi vetőmag beszerzés.

A földmivelségi miniszter nagyobb mennyiségű tavaszi vetőmag és pedig tavaszbuza, árpa, zab és tengeri beszerzéséről gondoskodott s azt lehetőleg kedvező áron bocsátja a gazdaközönség rendelkezésére s annak eladásával a Magyar mezőgazdák szövetségét bizta meg.

A vetőmagvak ára a zsákok árának részbeni beszámításával állapított meg, úgy hogy a beszerzés, közvetítés, ugyancsak a raktárakba történt beszállítás költségei, valamint a zsákoknál mutatkozó ártöbbletet a földmivelségi miniszterium fedezni.

Ezek szerint az árak zsákokkal együtt métermázsánként következők: tavaszbuza 48 K, sörárpa 32 K, takarmányárpa 29 K, zab 26 K, gömbszemű tengeri 27 K, bánáti tengeri 24 K. Ezen árakon kívül a vetőt terheli a vasuti szállítási költség Budapestről, illetve a raktározás helyének vasuti állomásáról.

A vetőmag iránti megrendelések a tavaszbuzára nézve folyó évi január hó végéig a többi vetőmagvakra nézve pedig legkésőbb február 15-ig a Magyar mezőgazdák szövetségéhez (Budapest, V., Alkotmány-utca 29) intézendők. Csak az oly megrendelés fog figyelembe vétetni, amelyre nézve a községi előjáróság bizonyítványával igazolják, hogy az tényleg vetésre szükséges s amelynek kapasan a rendelő métermázsánként 5 K foglalót a Magyar mezőgazdák szövetségéhez egyidejűleg beküld. A vételár többi része a vetőmag megküldésekor utánvétellel fog a megrendelőtől beszerezni s ugyanakkor fizeti a fél a bérmentetlenül feladott áru szállítási költségét is. Ha a megrendelés készlet hiányában foganatosítható nem lenne, erről a Magyar Mezőgazdák Szövetsége a megrendelőt legkésőbb február végéig értesíteni s a beküldött foglalót bérmentve visszaküldeni tartozik. A megrendelt vetőmagnak megküldése, a szállítási nehézségekre való tekintettel, lehető jókor megkezdetik.

Minden lehető intézkedés megtétele ugyanabban az irányban, hogy a vetőmagvak rendelési helyükre kellő időben elszállítassanak, de az esetleg beállható szállítást akadályokra való tekintettel sem a Magyar Mezőgazdák Szövetsége, sem a földmivelségi miniszterium nem vállalnak felelősséget aziránt, hogy a megrendelt vetőmagvak tényleg elszállíthatók lesznek s ezért az esetre, ha a szállítás eszközölhető nem lenne, a megrendelő az általa befizetett összeg visszaküldésén kívül más kárpótlást nem igényelhet.

x **Köhögés, hurut, rekedtség** ellen használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

Tüzér, huszár, gyalogos

vagy

bármely fegyvernemhez

előírás szerinti egyenruhákat kifogástalanul készít

ifj. Erdős Albert.

..HIREK

Tájékoztató.

Február 2. Kath. Kör háborus délutánja.

Február 14. Vörös Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Február 28. Vörös-Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Március 14. Vörös Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Március 28. Vörös Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

A községi és körorvosok nyugdíj rendezése.

A közigazgatás nagy reformja többek között hivatva volna megváltoztatni a községi és körorvosok nyugdíj viszonyait is. A községi tisztviselők közül talán egyetlen osztálynak sincs oly mostohán elhanyagolva a nyugdíj ügye, mint épen az orvosoké. Ez épen az egyik fő oka a nagy orvoshiány-nak is.

Biharvármegye törvényhatósága egyike volt az ország első vármegyéinek, mely át-érezve az orvosoknak e türehtelen helyzetét és feliratot intézett a belügyminiszterhez annak megváltoztatása iránt. Biharvármegye törvényhatósága úgy kívánta megoldani e fontos kérdést, hogy a községi és körorvosok nyugdíj ellátása egy elbírálás alá essék az állami orvosok nyugdíj ellátásával.

A vármegyének e felterjesztése a legkedvezőbb elintézésre számíthatott a miniszteriumban. A bekövetkezett háboru azonban minden számítást keresztül huzott.

A belügyminiszter ugyanis tegnap értesítette Biharvármegyét, hogy a felterjesztésben kért reformot egyelőre nem valósíthatja meg. A belügyminiszter maga is óhajtja ennek a föltétlen rendezendő kérdésnek a megoldását, azonban a háboru minden reform megvalósítását keresztül huzta.

A vármegyék nagy reformja tárgyalás alatt áll. Ezzel az ügygel egyidejűleg nyer majd elintézés a községi és körorvosok nyugdíj dolga is. A békésidők beköszöntésekor tehát első lesz a közigazgatás nagy reformja és akkor minden valószínűség szerint az orvosok óhaja is teljesülni fog.

* **Uj apát.** Mint a Magyar Kurir illetékes helyről értesül, a király Erdősi Károly esztergom-főegyházmezei áldozárnak, a Szent István Társulat vezérigazgatójának a Szent Mihály arkangyalról nevezett Buda melletti Boldogságos Szűz Mária-szigeti címzetes apátságot adományozta. A kitüntetést

a hivatalos lap egyik közeli száma fogja közölni.

Erdősi Károly kitüntetése munkás élet jutalma. Irodalmi téren hazafias és szociális tárgyú szindarabjaival vívott ki ismert nevet. Nagy érdemei vannak a katolikus leányegyesületek szervezése és vezetése körül. Munkásságának eredménye az a nivó, melyre a Szent István Társulatot, annak nyomdáját és könyvkiadóhivatalát emelte. Szervezte az egész vállalatot, mely Magyarország legnagyobb könyvkiadói közé küzdött fel magát az ő vezérigazgatói működése alatt, amennyiben a népies irányú oktató és hazafias munkák százai mellett értékes szépirodalmi és tudományos munkák jelennek meg évenként a Társulat kiadásában, nem is szólva a tankönyvek nagy tömegéről.

* **Missió Tenkén.** Varga István jézustársasági áldozópap, a kitünő hitszónok, folyó hó 17-től 25 ig missiót tartott Tenkén. Naponként zsufolásig telt meg a tágas templom. A hívek rang és osztálykülönbség nélkül mindnyájan megjelentek az ájtatosságokon és különösen a szent beszédeken, amelyek maradandó és mély benyomást tettek az egész hallgatóságra, akiknek soraiban sok más vallású is volt. A missió szép eredményét legjobban bizonyítja, hogy ezen 900 kath. lélekkel bíró községben 450 volt a gyónók és több mint 800 az áldozások száma.

* **Ülések a városházán.** E héten több bizottság tart ülést a városházán. Ma szerdán délelőtt a város tanácsa tart ülést, míg holnap csütörtökön délután 3 órakor a községi iskolaszék tartja ülését. Szombaton január 30 án délután 4 órakor a pénzügyi szakbizottság tárgyalja a Hadi Hitelintézet ügyét és talán az új nyugdíjszabályzatot. Kapcsolatosan megemlítjük, hogy csütörtökön délután 5 órakor a Vörös Kereszt Egyesület is ülést tart a városházán.

* **A Vörös-Kereszt Egylet Belezna-délutánja.** A vasárnapi zajos sikerű háborus délutánhoz hasonlónak ígérkezik a jövő vasárnapi Vörös-Kereszt Egylet második u. n. Belezna délutánja. Ezen a művészeti előadás minden szám a kiváló zeneszerzőnek, Belezna Antalnak zeneműveiből lesz véve. Már maga az első szám nagyértékű: Nagy Márton fog bevezetőt tartani a háborus délutánhoz. Vissza fog emlékezni a régi, 20—25 év előtti Nagyváradra és Biharvármegyére, ennek akkori társadalmára, a gentry-világra. Vissza fog tekinteni arra az időre, mikor Belezna Váradra jött, az ő ragyogó pályafutására, amely alatt kivivta magának egy a város, mint az egész megye rokonszenvét és nagyrabecsülését. A nagyértékű bevezető után a Szigligeti-színház hívatott, jeles művészei fognak előadni művészi számokat Belezna szerzeményeiből. A művésznők közül szerepelnek: Görög Olga, Feszthy Irén, Vigh Manci és T. Pogány Janka, míg a művészgarda férfitagjai közül Medgyaszay Jenő, Bretán, Perényi Kálmán és Farkas Pál vesznek részt. Az általuk előadott énekszámok között Petőfi Sándor, Kis József, Nagy Bölöny József, Endrődy Sándor és Sas Ede versei szerepelnek, melyeket egytől-egyig Belezna Antal zenésített meg. A művészi énekszámokat maga Belezna fogja kísélni zongorán, de emellett cigányzenekar is fog kíséretül szolgálni, hogy a művészi előadás magyar jellege teljesen kidomborodjék. A szép előadás folyó hó 31-én, vasárnap délután 5

órákor kezdődik s megérdemli a nemes célon felül is a látogatást, mert egy igazi magyar este lesz, amely visszaröpíti a lelket a régi, kedves magyar világba.

* **Az erdélyi püspök a diákok között.** Gróf Mailáth Gusztáv Károly, erdélyi püspök a minap Bécsből jövet Nagyszombatba érkezett, ahol a konviktusban megszállt és egész nap az ifjúságot gyón-tatta. A püspök másnap reggel 8 órakor szentmisét mondott, beszédet intézett az ifjúsághoz és megáldoztatta őket. A püspök miséjén résztvettek a székely sebesült honvédek, akiket a püspök mise után testületileg fogadott. Erdély püspöke szívesen elbeszélgetett a sebesültekkel, megajándékozta őket és megkérdezte tőlük, mit üzennek hazra, a szép székely-földre. A püspök az audencia után elutazott Nagyszombatból.

* **A Katholikus Kör vetítő-estéje.** Zsufolásig megtelt a Kath. Kör Szent László terme a tegnapi vetítő est alkalmával. Kis István tanfelügyelő tartott rendkívül érdekes felolvasást az északkeleti Kárpátokról. Az előadó alapos ismerője ennek a vidéknek a felolvasása a közvetlenség erejével egyesítette a hazafias lelkesedés tüzeit, mikor ezt a most annyira aktuális és a nemzeti védelem szempontjából fontos vidéket a vetített képek kapcsán ismertette. Az élvezetes és tanulságos előadásért a közönség zajos tapsokkal fejezte ki elismerését. A legközelebbi kedden, február 2 án a Kath. Kör háborus délutánt fog rendezni; ennek műsorát legközelebb közöljük.

* **A Szigligeti Társaság felolvasó ülése.** A nagy háboru jótékony céljait szolgáló mozgalomból tudvalevően a Szigligeti-Társaság is kiveszi a részét: ezt szolgálják háborus matinéi, amelynek minden jövedelmét a Vörös-Kereszt és a hasonló intézmények kapják. Az első két felolvasó ülés sikere után most készül a Társaság a harmadik matinéra, amelynek műsorát a rendezőség most állította egybe. Tóth Elek, a Szigligeti-színház művésze, a Társaság már több ízben ünnepelt vendége, szaval hazafias költeményeket, azután Kőszeghy József tart szabad előadást. A reimsi dom az előadás címe és tárgyai, a kitünő előadó hosszabb utazásokat, alapos tanulmányokat végzett azon a vidéken, ahol a háboru most a műemlékekben oly sajnos pusztításokat vitt végbe; előadása tehát kétszeresen érdekes lesz, eltekintve attól, hogy amilyen színes tollú írónak ismerjük Kőszeghy Józsefet, bizonyos, hogy szellemes és élvezetes stílusát a szabad előadásban sem fogja megtagadni. Azután a társaság egy új tagja mutatkozik be: Bónyi Adorján, akinek neve a fővárosi lapok révén vált jóhangzásává. A fiatal író Vasmezei kisasszony karperece olvassa fel egy szerelmes tárgyú elbeszélését. Végül igen vonzó pontja következik az ülésnek: Lakatos Ilonka szereplése. A Szigligeti-színház e bájos, ifju művésznője mostanában gyorsan népszerűvé vált: a Szigligeti-Társaság a kedves énekes nőt, mint előadó művészt szótaltatja meg apróbb, derűsebb költeményekkel, a nagy idők irodalmából.

* **A főiskolai hallgatók utazási igazolványa.** A utazások korlátozása végett legutóbb a miniszter rendeletet adott ki, melynek értelmében csakis a közügyekben szükséges utazásra adható ki utazási igazol-

vány. Ez a rendelet a főiskolai hallgatókat érzékenyen sújtotta, amennyiben a kitűzött vizgáikra sem utazhattak el. Tegnap ennek a káros következményekkel járó dolognak véget vetett a miniszter. Rendeletet intézett ugyanis a törvényhatóságokhoz, amelyben meghagyja, hogy a főiskolai hallgatóknak minden akadály nélkül ki kell adni az utazási igazolványokat.

*** Beteg tiszték jelentkezése.**
Az összes havidijasok és havidijas jelöltek, akik betegségük miatt vagy mint lábadozók magánápolásban vagy magánkórházban a város vagy megye területén szabadságon vannak, az állomás parancsnokságnál (Kossuth Lajos-utca 15. Füehsl palota) f. hó 28. 29 és 30 napjain, mindenkor délelőtt 10--12 óra között, amennyiben betegségük ebben őket feltétlenül nem akadályozza, személyesen megjelenni tartoznak. Azok akik betegségük miatt meg nem jelenhetnek, e körülményt katonai (honvéd) orvosi bizonyítvánnyal, ahol pedig ilyen orvos nincs, hatóságilag láttamozott polgári orvosi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni. Hoffmann ezredes, állomásparancsnok.

*** Egy elaggott iparos kérelme.**
Dusek Károly elaggott, munkaképtelen lakatos mester, aki jelenleg a toloncházban húzza meg magát, mert különben éhen halna, arra kéri a közönséget, hogy adományokkal segítsék őt, hogy Budapestre a családjához utazhassék. Az adományokat a toloncházba vagy szerkesztőségünkhöz kéri juttatni.

*** A Vörös-Kereszt Egylet gyűlése.** A Vörös-Kereszt Egylet e hó 27-én délután 6 órakor a városháza bizottsági termében választmányi ülést, e hó 31-én délelőtt 11 órakor pedig évi rendes közgyűlést fog tartani. E gyűlések tárgyai: 1. Az évi jelentés. 2. A költségvetés és vagyon kimutatás. 3. A számvizsgáló-bizottság jelentése. 4. A választmány és a végrehajtó bizottság indítványainak tárgyalása és feletük való határozathozatal. 5. A jövő évi tennivalók felett való határozathozatal. 6. A választmány tagjainak megválasztása. 7. A számvizsgáló-bizottság megválasztása. 8. Tiszteletbeli tagok választása. 9. Az ügyrend módosítása tárgyában határozathozatal. 10. Esetleges indítványok, melyek a közgyűlést megelőzőleg legalább 8 nappal az ügyvezető elnöknel nyújtandók be.

*** Szegény árva urilány** falusi papi háznál házvezetőni állást keres. A háztartás minden ágában jártas. Esetleges megkeresés a kiadóhivatalba.

*** Pusztulás fenyegeti a vetéseket.** A háboru dacára a nagy magyar Alföldön s a többi buzatermő rónaságon még idejében bevégezték az ősszel a mezei munkát s annyi őszi buzavetése van az országnak, mintha normális időket élnénk. A vetések tél kezdetig szépen ki is keltek, azonban az enyhe, de folyton esős tél pusztulással fenyegeti az őszi buza termést. Az abnormis időjárás ha még tovább is így tart, kirothasztja a vetést. Ugyanis még a hegyek között, sőt az Adria partján is nagy hó van, addig a magyar Alföldön, a pompás buzatermő vidéken sár, viz, pocsolya. Már-már reménykedtünk egy bőtermő esztendő áldásaiban s most az időjárás tönkreteszi minden reményességünket, ha csak a februári hónap nem hoz hideget, havat, jó meleg takarót a vetésekre.

x Három liter családi rumot készíthe bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. A utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogéria-jában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

*** Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpéztár r. t.** (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, a melyek nem esnek a moratorium intézkedései alá, takarékbetétkönyveeskére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módozatok mellett. Pénztári órá: d. e. 9-től 12-ig.

x Négy szoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél, Szent János-utca 3. szám.

x Megfagyott, széltől kivörösödött, kicserepesedett, arcz, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos határu az Y-po jegyű HARMAT TEJ CRÉME és hozzávaló Borax szappan Kapható Farkas István Apolló drogériájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13-02

Kiadó vendéglő, étterem, kávéház helyiségek mellék helyiségekkel berendezéssel vagy anélkül. Továbbá **üzletek, raktárak, műhelyek, iroda helyiségek,** ugyszintén **legmodernebb berendezésű butorozott szobák, hosszabb vagy rövidebb időre olcsóbb bér mellett kiadó. Nagy Sándor-u. 4.**

x Kiadó lakások. Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

Kiadó 8-10 lóra való istálló Szilágyi Dezső-utca 12.

Butorozott szoba két-három önkéntes részére Kiadó. Bem-utca 21.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

*** Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x Kiadó lakások. Szacsavay-utca 11 számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank r.t.-nél.

x Családi rum vaniliával vagy ananással literje K 2.60, továbbá kitűnő Theák kaphatók, Farkas István Apolló drogériájában Rákóczi-ut 7/B.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank r.t.-nél.

x Kiadó lakások. A kamara székházában, (Teleky-u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garçon lakás kiadó.

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők**

legjobb minőségben

Reichard Dezső

cégüél

Rákóczy-uten kapható.

Prémet a katonáknak.

A téli háboru borzalmai ellen harcosainknak prémre van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémünket is a Hadségélyző Hivatalnak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szerda: Nebántsvirág.
Csütörtök: Lengyelvér.
Péntek: Szibill.
Szombat: Művészet.
Vasárnap d. u.: Fészek a viharban.
Vasárnap este: Vilmos huszárok. (Be-mutató.)

Minthogy a jövő hét elején a színházi bérlet lejár, a vezetőség a már ismert feltételek mellett új bérletet hirdet tiz előadásra. Egyben felkéri azokat, akik már meglevő bérleteiket megújítani óhajtják, hogy eziránt idejekorán intézkedni sziveskedjenek.

Legujabb táviratok.

Német győzelem az angolok fölött.

Berlin, január 25. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Az ellenség tegnap szokása szerint Middekerket és Vestende fűrdőt ágyutüz alá vette. Ezen ágyutüz következtében nagy számú lakos meghalt, illetőleg megsebesült, közöttük Middekerkei polgármester is. A mi veszteségeink tegnap egészen csekélyek voltak.

A labaosei csatorna mindkét partján csapataink az angolok állásait megtámadták. Míg a csatornától északra Girvenchy és a csatorna között a támadás erős oldaltűz miatt nem eredményezte az angol állás elfoglalását, addig a bádeni csapatok támadása a csatornától délre teljesen sikerrel jár. Itt az angol állásokat 1100 méternyi arcvonal szélességben rohammal elfoglaltuk. Két tá-

maszpontot elhódítottunk, három tisztet és 110 főnyi légénységet elfogtunk, egy ágyut és három géppuskát zsákmányoltunk.

Az angolok eredmény nélkül kísérelték meg a részünkről céljainknak megfelelőleg azonnal kibaszó állásoknak visszafoglalását, s őket súlyos veszteségekkel visszavertük. A mi veszteségeink aránylag csekélyek.

A Craonne melletti magaslatokon, Latorától délkeletre csapataink eredményesen harcoltak.

A Vogézek déli részén a franciáknak minden támadását visszavertük, s több mint ötven foglyot ejtettünk.

Keleti hadszíntér.

Gummbinetől észak keletre az oroszok lovasságunk állásait eredménytelenül támadták.

Kelet Poroszországban a többi arvonalon hoves ágyuharcok voltak. Kisebb harcok Wlocawectől észak-keletre reánk nézve eredményesek voltak.

Lengyelországban a Visztulától nyugatra és a Pilicától keletre semmi jelentős esemény nem történt. (Miniszterelnökség sajtóosztály.)

Tisza halálos veszélyből menekült meg.

Budapest, január 26. Mikor este negyed hatkor Tisza István gróf a várba hajtatott, az Albrecht uti bástyafal egy pillanattal későbbén óriási robajjal leszakadt és az utat eltemette. Tisza leszállott az autóról és megnézte a falomlás színhelyét, azután tovább hajtatott.

Romániai lapok a bukovinai győzelmünkről.

Budapest, jan. 26. A Budapesti tudósítónak jelentik Bukarestből: A lapok a magyarok és osztrákok bukovinai győzelmét rendkívül nagyra mondják. Az oroszok a halottak ezreit hagyták hátra. Az oroszok pozíciója annyira megrendült, hogy valószínűleg végleg kiverik őket onnét.

Sikerés tűzérési harcaink Tarnow környékén.

Budapest, január 26. (Hivatalos.) Az általános helyzet nem változott. Ama ágyuharcban, amely tegnap a Viszlula mindkét oldalán egész napon át erősebben folyt, mint az utóbbi napokban, nehéz tűzérésünk Tarnowtól nyugatra eredménnyel működött. Az ellenségnek egy szekérparkját szétrobbantotta, Zglobicénél, Tarnowtól délnyugatra több ellenséges századot elűztünk. Az ágyutüz egy csoportnál a Nida mellett egész éjszakán át reggelig tartott és virradatkor újból megerősödve folytatódott.

A Kárpátokban tegnap is voltak harcok. A Felső-Ung, Latorca és Nagygág völgyében az ellenségnek néhány fontos magaslatot el kellett hagynia ismételt hiábavaló ellentámadások után, amelyek nekik súlyos áldozatokba kerültek.

Bukovinában nem volt harc. A déli hadszíntéren nyugalom van. Höfer altábornagy. (Miniszterelnökség sajtóosztály.)

Nem sikerült az orosz offenzíva.

Milanó, jan. 26. (Tud. cen. táv.) A Corriere dela Sera írja, hogy az oroszok várják a Mazuri tavak befagyását offenzívájuk megkezdésére, de a németek jégtörő bárkákkal akadályozzák meg a tavak befagyását. A németek a tavak közötti átjárókat földhányásokkal erősítették meg.

Az Egyesült Államok a semlegességért.

Washington, jan. 26. (Tud. cen. táv.) Mann képviselő, az ellenzék vezére, a parlamentben óriási tetzés mellett kijelentette, hogy ha a harcolók nem respektálják a semleges államok jogait, akkor kivívják maguknak azok épségben tartását.

Merénylet az afganisztáni emir ellen.

Pétervár, január 26. (Tud. cen. táv.) A Rjecs fenntartással közli, hogy Habbh Ulah, afganisztáni emir merénylet áldozata lett. A trónörökös is súlyosan megsérült. A merényletről kétféle verzió kering: Vagy az emirnek egyik fiatal fia, vagy pedig egy török ember.

Lisszabonban ki tört a forradalom.

Budapest, január 26. (Tud. cen. táv.) A Züricher Zeitung írja, hogy Lisszabonban kitört a győzelmes forradalom. Castro tábornok minden hatalmat magához ragadott.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Meghívó.

A Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet 1915. évi február hó 4-én délután 3 órakor saját helyiségében (Kossuth Lajos-utca 6.) tartja

évi rendes közgyűlését,

melyre a tagok tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és annak kapesán az 1914. évi zárszámadások tárgyalása, továbbá az igazgatóság és felügyelőbizottság felmentvénye feletti határozathozatal.
 2. A felszámoló 1912—1914. évi 17-ik évtársulat törzsbetéteire eső nyereségosztalék megállapítása.
 3. A felszámoló 1912—1914. évi 17-ik évtársulat betétei és nyereségosztalék kifizetési idejének megállapítása.
 4. Esetleges indítványok.
- Nagyvárad, 1914. január hó 25-én.

Az igazgatóság.

A felügyelőbizottság jelenése valamint az évi mérleg a szövetkezet üzleti helyiségeiben a tagok által megtekinthető.

317—1915. eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága az elhalálozás folytán megüresedett főjegyzői állásnak választás utján leendő betöltését a folyó évi február hó 11-én megtartandó rendes közgyűlés napirendjére tűzvé ki, felhívom mindazokat, akik a 7-ik fizetési osztálynak megfelelő törzsfizetés és lakpénz továbbá a szervezeti szabályrendeletben megállapított pótlékkal javadalmazott főjegyzői állásra pályázni kívánnak, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve Nagyvárad város főispánja, méltóságos Hlatky Endre urhoz, mint a kijelölt választmány elnökéhez címezve, hivatalomnál (Városháza I. emelet 4. sz.) folyó évi február hó 6-ik napjának délután 5 óráig adják be.

A főjegyzői állás betöltésével esetleg megüresedő tanácsnoki állásnak betöltését pedig a március havi rendes közgyűlés napi rendjére tűzvé ki a törv. hat. bizottság, ugyan azért ez alkalommal felhívom azokat is, akik ezen VII-ik fizetési osztályban 4800 korona fizetés és 1280 korona lakbórral javadalmazott tanácsnoki állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve Nagyvárad város főispánja méltóságos Hlatky Endre urhoz, mint a kijelölt választmány elnökéhez címezve hivatalomnál (Városháza I. emelet 4. sz.) folyó év március 6-ik napján d. u. 5 óráig annyival is inkább adják be, mivel az elkészen beadott, vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyvárad, 1915. január 19.

Rimler Károly,
polgármester.

1036—915.

Hirdetmény.

A magy. kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott 1914. évre szóló hadmentességi díj kivetési lajstromok az 1909 évi XI. t. cz. 4. §. értelmében 8 napi közzemlére folyó hó 26. től február 2. ig bezárólag a városi adóhivatal 28. számú szobájában azon figyelemzetéssel tétetnek ki, miszerint azt az érdekeltek megtekinthetik és hadmentességi díjuk elleni netaláni felszólamlásukat Nagyvárad város közigazgatási bizottságához 15 nap alatt benyújthatják.

Nagyvárad 1915. évi január hó 25.

Lukács Ödön
tanácsnok.

Első nagyváradai cementipar.

Készíték granitó, terazzo, mőkő és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyelettel mellett. Kiváratra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legleiklismeretesebb és legmesszebb menő jótállás mellett készíték. A nagyérdemű közönség becses partfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet III-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1915 január 1-én III-ik évtársulatát nyitotta meg.

Az első 2 üzletév, — dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel folyik.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez, s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként, 10 fillér. 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a reájuk eső nyereséget is.

A tagok a befizetett összeg $\frac{1}{6}$ részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel, s kiki heti betéje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Teljes tisztelettel

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Felhívás.

A bűnügyi nyomozás sikeréhez főképen két körülmény szükséges: *először*, hogy a felfedezés után a bűneset nyomban hozassék a rendőrség tudomására, *másodszor*, hogy mindaddig, míg a rendőrség helyszínre nem érkezik, annak a felfedezőn kívül senki még a közelébe se menjen.

Nagyváradon az utóbbi időben elkövetett bűncselekményeknél az említett követelményekkel szemben éppen az a közönség gyakorlata, hogy a bűncselekmények elkövetésének színhelyén nem csak az egész család és cselédség, de gyakran az egész ház és környék összes lakosai nyomban összefutnak s megkezdik a nyomozást és csak napok múlva, amidőn az általuk megejtett nyomozás semmi eredményre nem vezetett — jelentik fel az esetet a rendőrségnél.

Mint hogy az ilyen házinyomozás után eredményt felmutatni rendszerint a rendőrségi nyomozás is képtelen; saját érdekében felhívom a közönséget arra, hogy lopásokat vagy egyéb bűneseteket a felfedezés után nyomban tenát éjszaka folyamán is jelentsek a rendőrségen, továbbá míg a rendőrség meg nem jelenik, a helyszínek senkit még közelébe se bocsájtssanak.

Nagyvárad, 1915. január 18.

Dr. Dajka Endre
rendőrkapitány.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától
1163—1914. szám.

Hivatalos hirdetmény.

Felhívom az ebtulajdonosokat, hogy ezen hirdetmény közzétételétől számított 15 nap alatt, illetve legkésőbb március hó 1-ig az ebadót városi pénztárba annál is inkább befizessék, mivel a mulasztók a szabályrendeletileg megállapított ebadó kétszeres esetleg háromszoros összegében fognak elmarasztaltatni.

Nagyvárad, 1915. január 16.

Gerő.
rendőrőrkapitány

Katonai ruhákat az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltőkre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

316—1915. eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törv. hat. bizottsága, az elhalálozás folytán megüresedett adópénztárnoki állásnak választás utján leendő betöltését a f. év február hó 11-én megtartandó rendes közgyűlés napirendjére tűzvéni ki, felhívom mindazokat, akik a IX-ik fizetési osztálynak megfelelő törzsfizetés és lakpénz, továbbá 300 korona személyi pótlékkal javadalmazott adópénztárnoki állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve Nagyvárad város főispánja, méltóságos Hlatky Endre urhoz, mint a kijelölő választmány elnökéhez címezve, hivatalomnál (Városháza I. emelet 4. sz.) f. évi február hó 6-ik napjának délután 5 órájáig annyival inkább adják be, mivel az elkésztett beadott, vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyvárad, 1915. január 19.

Rimler Károly
polgármester.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE
Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csellárok,

izzólámpák

Állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorkok

$\frac{1}{4}$ lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.